

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De quarto sculari gradu amoris, qui dicitur Amor calidus. Cap. XXXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

dum illi nimis creditur, vel eius oblectationi per gulositatem inni-
gitur, ei que, dum valde delectat, inhæretur, ad debilitatem corporis
homo perducatur, vt vel per illius occupationem ab vtiliori opere
reuocetur, aut vt eius abundantia fretus, iamq; se perfectū existimās,
minus ad profectum virtutū exciteur, vel certē, vt summā exerci-
tiorum ad illa capessenda, tanquam ad finem principalem dirigens,
eisq; vitiosis oblectationibus ad propriam damnationem abutens,
à iusto iudice æquitate sua inflexibili æternaliter reprobetur.

De quarto scalaris gradu amoris, qui dicitur Amor calidus.

Cap. XXXIV.

QUÆRIT Doctor sanctus secunda secundæ, Quæstione 2 Vtrum
Deus amari potest totaliter, presertim cum amor sequatur co-
gnitionem, sed Deus non potest totaliter à nobis agnosci, &
ergo per consequens nec amari. Ad hoc respondet ibidem: Quod cū
dilectio intelligatur quasi medium inter amantē & amatum, illa to-
talitas dilectionis, tripliciter intelligi potest. Primò, vt modus tota-
litas ad rem dilectam referatur: & sic Deus totaliter est diligendus,
quia totum, quod ad Deum pertinet, homo diligere debet. secundò,
quod modus totalitatis ad diligentem referatur: & sic iterum Deus
totaliter est diligendus, quia ex toto posse suo debet homo Deum
diligere, & quicquid habet ad amorē Dei ordinare, secundum illud
Deuteronomij: *Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, &c.* Ter-
tiò, potest intelligi secundum comparisonem diligentis ad rem
dilectam, vt scilicet modus diligentis adæquetur modo rei dilectæ,
& hoc esse non potest, quia cū vnumquodque in tantum diligibili-
le sit, quantum est bonum: Deus autē, cuius bonitas infinita est, infi-
nitè quoq; diligibilis est: sed nulla creatura Deum potest infinitè di-
ligere, eò quod omnis virtus creaturæ finita est: siue naturalis sit, si-
ue infusa. Ex hoc tamē quod Deus infinitè diligibilis est, nullus ter-
minus imponitur augmento charitatis in statu vie. Quia cū chari-
tas viæ participatio quædam sit infinitæ charitatis, quæ est spiritus
sanctus, ipsa charitas secundum rationem propriæ speciei terminum
augmenti non habet. Præterea, causa agens in nobis charitatem, est
infinita virtutis, vt pote Deus, & capacitas ipsius creaturæ rati-
nalis, per charitatem semper augetur, ita quod excrescente charitate, su-
percrefcit etiam habilitas ad vltius augmentum, eò quod per ip-
sam

Deut. 6.

Sanctum cor amantis dilatatur, iuxta illud secundæ ad Corinthios: *Cor nostrum dilatatum est.* Et Psalmista: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum.* Ex quibus relinquitur, quod charitatis augmento, nullus terminus in hac vita præfigi potest. Hinc ait Apostolus ad Philippenses: *Non quod iam acceperim, aut iam perfectus sim, sequor autem, si quo modo comprehendam.* Vbi dicit Glossa, quod nemo fidelium, etiam multum profecerit, dicat: Sufficit mihi. Qui enim hoc dicit, exit de via ante finem, quia charitas in via semper magis ac magis augeri potest: ergo, *Amice, ascende superius.*

Sciendum, quod naturalis ignis naturam habet calefactiuam, & per consequens conseruatiuam. Omnia namque veterascunt, & tandem deficiunt, quæ virtute ignea non seruantur, vt patet in senibus, in quibus deficit calor naturalis: Et ideo ignis dicitur esse renouatiuus omnium, & naturæ custos: Quia sine virtute ignis, non potest subsistere virtus alicuius corporis naturalis. Ex hac etiam virtute vim habet saporû & humorum alteratiuam. Nam humores in corporibus excoquit, & cibos crudos digerit, in eis omnia superflua consumendo. Quæ cuncta gradui præsentis amoris apte conueniunt, qui dicitur Amor calidus, calorem ignis per effectum subsequens. Et est illorum, qui iam Deo per affectus flammigeros propinquantes, eius ardore tam vehementer incalescunt, quod nunquam in eis hebetudo mentis locum habet. Quia, secundum Richardum, Amor est dulcedo saporis intimi: & quanto quis ardētius amat, tantò suauius gustat, & clarius videt. Hinc Ionathas, postquam gustauit fauam mellis, *illuminati sunt oculi eius.* Et Psalmista: *Gustate, inquit, & videte, quoniam suauis est dominus.* In hoc ergo gradu visum quisque spiritualem internæ contemplationis incipit recuperare. Ad cuius profectum debitam recuperationem, tria necessaria sunt. Primum est, Illuminatio gratiæ, tanquam lumen medium visionis. Sicut enim Deus solem suum oriri faciens super bonos & malos, per eundem ipsum aerem illuminat, quo reddit obiecta terrena nobis visibilia: sic per infusionem luminis gratiæ, nos intrinsecus illuminat, & ad visum spiritualem habilitat. Hæc autem gratia in anima, similis est candelæ in lâterna, quia hominem calefacit, illuminat, & transradiat, intrinsecus se suo manifestans possessori, si tamen sui ipsius fuerit diligens inspector. Per opera verò exteriora transradians, proximis omnibus lucet virtutibus & exemplis.

Ignis vt sit calidus.

Amor calidus.

1. Reg. 14.
Psal. 33.

Visum interiore
per tria re-
formandū

Gratiæ ad
candelam
collatio.

R IIII 4

Hæc

Hæ igitur illuminatio gratiæ subito mouet, & excitat hominem intrinsecus. Quæ subita motio, primum est spirituales visionem conficiens. Ad quam profectò motionem, mox secundum occurrit, quod est ex parte hominis, scilicet reollectio virium animæ superiorum & inferiorum, tam interiorum, quàm exteriorum in unitate spiritus, utpotè connexarum vinculo charitatis, ut sic pariter liquefactiua quadam virtute dilecto suo se dulciter repræsentent, ad eius occursum iam habiles & bene mobiles effecti. Tertium autem est, plena libertas, ut quoties voluerit, quoties dilecti sui memoratus fuerit, toties à formis omnibus creaturarum liber & absolutus, expeditè valeat ad cor altum ascendere, utpotè pœnitens depuratus à naturalibus passionibus & inordinatis affectionibus animæ, scilicet, odio, amore, gaudio, dolore, vana spe, inani timore, & similibus. Nam nubila mēs est, & turbida, & compedibus vincita, ubi regnant talia. Non igitur eleuetur prosperis, nō deiciatur aduersis. Nulla eum extranea cura sollicitet, nullius eum affectio creature detineat. Et sic hæc tria ubi concurrerint, spirituales visionem efficiunt, quia sunt totius interni exercitij fundamentum.

Anima, ut
dilecto v.
niatur per
tria.

Porro, visu spirituali sic depurato & recuperato, felix anima per gradum huius amoris, dilectum suum in via actiue vitæ sedulè quærat, ut ardore spiritus eidem vniri valeat. Et hoc præsertim in tribus: Primò, recta intentione, ita quòd in cunctis, quæ agit vel patitur, quæ vel adipisci vel vitare desiderat, simplicem cordis seu intentionis oculum, diuino conspectui dumtaxat opponat, & dilectum per intentionem rectam, semper præsentem speculetur: quia recta intentio, est quædam spiritualis visio. Secundò, præcipua dilectione, qua nihil penitus quæ vel plus Deo diligit, sed in omnibus actibus animus rectè intendens, suprapectus Domini, per amorem caput inclinet, ut cui recta intentione coniuncta est, præcipua quoque dilectione iungatur. Tertio, quieta adhesionem, ut scilicet in eo magis quiescat, quàm in omnibus donis eius. Sicquæ cuncti motus exercitiorum, tam moralium, quàm spiritualium, omnem internæ suauitatis amplexum, etiam diuinitus infuse, intentionis velocitate, ac dilectionis acumine transcendens in Deo, tanquam in motus sui finali termino immobiliter conquiescat. Et licet in hoc gradu amoris, necdum ad plenum hæc attingat, in eo tamen requiritur, quòd ad illa consequenda iugiter & efficaciter anhelare non desi-

desistat. Nam, secundum Augustinum: Ad gratiam contemplationis peruenire est impossibile sine magna sollicitudine & labore: Operet enim ut prius cum labore mentis euagationes reprimat, & ad Deum in unum colligat. Deinde ex tali studio ac consuetudine iam facilius cor suum cohibere præualeat. Ita quod tandem non solum facilius, sed & delectabiliter Deo valet inherere: sicque auulso ab huiusmodi quiete, postremum efficitur illi desolatio non modica, quia talibus occupari delitijs semper vellet, si posset.

Cæterum, amoris huius tria signa possunt assignari, quibus luculentius valeat agnosci. Primum est, dona iam larga manu à dilecto suscepta, conseruare diligentius, recolere frequentius, & amplecti feruentius, ut sic & dilectionis illius rememoretur & ad amoris vicissitudinem rependendam, efficacius inflammetur. Hæc sunt autem beneficia creationis, recreationis, quotidianæ uisitacionis, & futuræ promissionis. Quorum omnium memoriale mellissimum & dulcissimum nobis reliquit Eucharistiæ Sacramentum, veluti quoddam veri amoris dotalitium. Quod erit nobis, ut dicitur in Exodo, quasi signum in manu, & quasi monimētum ante oculos nostros. Hinc est, quod ad illius saluberrimam sumptionem, præsentiam, aut certè cordialem recordationem plenius eiusmodi inflammantur, ut potè iam ad ignem amoris diuini propius accedentes, & illi tenacius inherentes. Quorum beneficiorum Bernardus non immemor in libro de diligendo Deum, ait: Si totum me debeo, pro me factum, quid iam addā pro me refectum, & refectum hoc modo? Nec enim tam facillè refectus sum quàm factus. Siquidem de me non solum, sed de omni quod factum est, scriptum est: *Dixit, & facta sunt.* At verò, qui me tantum dicendo, & semel dicendo fecit, in reficiendo profectum, & dixit multa, fecit mira, & pertulit dura: nec tantum dura, sed etiā indigna. *Quid ergò retribuam domino, pro omnibus que retribuit mihi?* In opere primo me mihi dedit, in secundo se, & ubi se dedit, me mihi reddidit. Datus ergò & redditus me pro me debeo, & bis debeo. Sed quid Deo retribuam pro se? Nam etsi millies me rependere possem, quid sum ego ad Deum meum? Hic ergò vide quonam modò, imò quàm sine modò, Deus à nobis amari meruit, qui prior dilexit nos, tantus, & tantum, & gratis tantillos & tales. Modus ergò diligendi Deum, est sine modo diligere. Ergò dilectio, quæ tendit in Deum, tendat in infinitum, & in immensum, quia Deus infinitus est & immensus. Quis-

Ut quis
perueniat
ad contem-
plationē.

Amoris
calidi signa
trita.

Eucharis-
tia amoris
signum.
Exod 13.

Psal. 148.

Psal. 115.

Modus di-
ligendi
Dei quis.

nam, quæso, finis esse debet, vel modus nostri amoris? sed vicem re-
pendimus cum mensura. Diligam ergò te Domine pro dono tuo &
modo meo, minus quidem iusto, sed planè pro posse meo. Qui et si
quantum debet, non possum, non tamen possum ultra quàm possum
potero verò plus, cum donare plus dignaberis, nūquam tamen pro-
ut dignus haberis. Valdè quidè mihi amandus es, per quem sum,
vino, & sapio. Sed est quod plus me mouet, & accendit; quia super
omniate mihi reddit amabilem bone Iesu calix, quem bibisti, opus
redemptionis nostræ. Hoc omnino amorem nostrum facilè vendi-
cat totum sibi. Hoc, inquam, deuotionem nostram blandius allicit,
iustius exigit, arctius adstringit, & vehementius afficit.

Amato, vt
nihil præ-
feratur in
amando.

Secundum verò signum huius amoris est, nihil aliud præter ama-
tum diligere, & propter amatū, vt omnis amor noster ex amore di-
uino sumat originem: & hoc solum propter se, nihil aliud extrinse-
cum attendens. Cuius ratio est, quia talis approximatio diuini amo-
ris amanti legem indicit puritatem amoris. Vnde dicit Bernardus:
Quòd anima Deum amans, aliud præter Deum amoris sui præmit-
tere non requirit. Aut si aliud requirit, procul dubio Deum non dili-
git. Et quia dilectio propriè causat adhæsiōnem, idèò felix anima,
igne huius amoris calefacta, & dulcedine præuenta, atque agnitio-
ne illuminata, renuit in cæteris penitus consolari, imò potius deso-
lari. Quia nimirum vbertas eternæ iucunditatis, quam hic amor se-
cum attrahit, cætera quæq; desipere facit. Et qui minimam stillā il-
lius obtinuerit & gustauerit, eidem protinus omnis cōsolatio & de-
lectatio transitoria desipit, & in eo sola charitas, suauitasq; diuina

Gaudium
cuiusmodi
animæ a
morosa
Deus in-
fundat.

dulcescit. Ex quo plerumq; in eo consurgit spiritalis quædam iu-
cunditas, & gaudium quoddam in Spiritu sancto, quod ab ipso ani-
mæ dulciter infunditur, vt per illud animus in Deo pro perceptis
beneficijs vel promissis spiritaliter iucundetur. Et hoc gaudium
dupliciter potest accipi. Primò generaliter, cū scilicet exurgit in eo
generalis quidam motus gaudij in sancto Spiritu, ex intuitu benefi-
ciorū Dei, & futuræ gloriæ ac bonitatis diuinæ. Quod adeptus fue-
rat Psalmista, cum dicebat: *Benedic anima mea Domino, & omnia, qua in-
tra me sunt, nomini sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci om-
nes retributiones eius.* Secundò, potest accipi specialiter, prout est quæ-
dam mentis hilaritas & confidentia bona ad Deum, ex bono scili-
cet conscientia testimonio, reddens hominem promptum, deuo-
tum,

Psal 107.

rum, & beneuolum ad omnia bona pro Deo facienda, & mala sufferenda, ac omnia quæ Dei sunt, diligenda & promouenda. Vnde bis dicit Apostolus *gaudete*, cum ait: *Gaudete in domino semper, iterum dico gaudete*. Quia profectò iam amans anima didicit, quòd super omnia Deus à nobis amorem reciprocum exigit, non solum agendo iusta, sed & patièdo iniusta. Vnde Augustinus ad zelotypiam diuini amoris alludens, ait: *Quid tibi sum bone iesu, quòd iamari te iubeas & præcipias, & nisi faciam irascaris, & minaris mihi ingentes miseria?* Cui benè respondet beatus Bernardus, dicens: *Cum amat Deus, nihil aliud vult, quàm amari: & non ob aliud amat nisi ut ametur, certissimè sciens ipsos amore beatos, qui s' amauerint. Vult etiam amari Deus, ne miseriam, quæ extra eius amorem est, incurramus.* Sed ut de cæteris interim sileamus, vnum amoris fructum ponit Rabanus, dicens: *Quòd nihil terribilius est ipsis dæmonibus, quàm quòd in Dei dilectione desiderio æstuamus.* Cum enim mens incendio charitatis Christi æstuauerit, ab ea mox omnis maligni calliditas, versutiaq; discedit. Et inde est, quòd cæteris affectibus fidelis anima renuntians, tota diuino vigorosius incumbit amori: quia summum & verum bonum Deus est. Et ideò solus iste feliciter amat, qui solum verum bonum amat, & tantò felicius, quantò amplius amat.

Phil. 4.

Tertiù deniq; signum dilectionis huius est extrinsecum, & à duobus prioribus quodammodo causatum, scilicet alteratio quædam & agitatio corporalis ex vigore consurgens exercitiorum spiritualium, præsertim ex aspiratione vehementi amoris vnitiui. Nam humana natura bestialis, carnalis, & indomita, quibusdam violentis & continuis exercitationibus habilitari debet ad spiritualia, velut iumentum indomitum ad iuga corporalia, & onera portanda. Ex quibus violentis exercitijs, præsertim in principio, impetuosè & sedulò prorumpit in diuersos & inusitados pestus corporales, velut ex pers rationis & ebria, sicuti plenius inferius videbitur. Hic tamen inexperis solerter attendendum est, quòd ipsa deuotio quandoque maiori queritur impetuositate & violentia quàm expedit, licet ferè semper eum quadam violentia spiritus, præsertim ab incipientibus (citra tamen animi perturbationem) exquirèda sit, propter eorum affectum & animum ad huiusmodi eleuationes nõdum exercitatum & habitatum. Ratio verò prioris est, quia frequenter ex impetuoso cordis

Alteratio
corporis
ex amore.

§§§§ 2

co-

conatu, ipsa libertas mentis obruitur, dum quali per extorsionem exercitationis accelerare nititur affectum deuotionis. Quam si iuxta votum cordis elicere non praeualeat, mente consternatur, ex hocque magis in animo induratur. Et quo se vehementius ad deuotionem ingerit, eò minus ex hoc ipso proficit, imò amplius in affectu sterilecit. Nam quo liberior, eò pinguior est deuotionis affectus, eò quòd acceleratio violenta spiritum praefocat, veluti dum uuae vel oliuae subita, & nimia vehementia comprimuntur in torculari, uinum aut oleum magis turbidum reddunt, quàm si paulatim cum debita moderatione pressae fuissent. Et ideo ceteris temporibus plerique deuotiores se sentiunt, quàm in praecipuis solennitatibus, cum impetuosius gratiam deuotionis conantur adipisci. Quia tunc spiritus suae libertati relictus, spontè se subleuat in subline: sicut in corpore modesta respiratio est cordis refrigeratio. Licet etiam hi, qui ceteris temporibus in conuersatione custoditi non sunt, à Deo iusto iudicio in summis festiuitatibus ab omni deuotione saepe nudari relinquantur, ut incuriae, negligentiae, & incustoditiae suae iacturam sentiant, & de cetero cautius semper ambulare discant.

De quinto scalari gradu amoris, qui dicitur Amor acutus.

Cap. XXXV.

Quarit Doctor sanctus secunda secundae, quaestione 180. de uita contemplatiua, quam gradus iste propriè uidetur attingere. Vtrum scilicet ipsa pertineat tantum ad intellectum, an etiam consistat in affectu, praesertim cum dicat Philosophus secundo Metaphysicè, quòd finis contemplationis est ueritas, sed ueritas totaliter pertinet ad intellectum. Ad hoc respondet ibidem: Quòd uita contemplatiua illorum esse dicitur, qui principaliter intendunt ad contemplationem ueritatis. Intentio uero actus est uoluntatis, eò quòd intentio est de fine, qui est uoluntatis obiectum. Et ideo uita contemplatiua, licet quantum ad ipsam essentiam actionis pertineat ad intellectum, quantum tamen ad id, quòd moueat ad exercendum talem actum uel operationem, pertinet ad uoluntatem, quae mouet omnes alias potentias, & etiam ipsum intellectum ad actum suum. Mouet, inquam, uis appetitiua ad inspiciendum sensibiliter uel intelligibiliter, quandoque propter amorem rei uisae: quia iuxta uerbum Dominicum: *Vbi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Et ubi est cor,*

Matth. 6.

ibi